

Bu Yaz Bütün Çocuklar Okuyacak!

Anne ve Babalar için Yaz Okuması Önerileri

Kitap okumak istemeyen çocuk, iştahsız çocuk gibidir; ısrar eder, üstüne düşerseniz iştahı hepten kesilir. Oysa, çok kolay yöntemler ve her evde bulunan malzemelerle hazırlayacağınız gökkuşağı renklerinde bir tabak makarna çocuğunuzun iştahını nasıl açarsa, herkesin uygulayabileceği, basit, eğlenceli ve pratik yöntemlerle her çocuğun bir kitap kurdu olması da olası.

Çocuklarını çok seven anneler babalar, haydi gelin, birlikte okuyalım, birlikte çözelim sorunları...

1. **Okuma yazma bilse de, bilmesede, çocuğunuza her zaman yüksek sesle kitap okuyun.** Günlük hayatınız içinde, beraber kitap okuyabileceğiniz bir zaman dilimini mutlaka yaratın. Bunun için genelde uykudan önceki saatler tercih edilse de, siz çocuğunuz ve kendiniz için uygun olabilecek her anı değerlendirebilirsiniz.

*Okumayı biliyorsa:

Çocuğunuzun size, bir arkadaşına, ailenizin bir üyesine ya da başka bir çocuğa yüksek sesle kitap okumasını sağlayın. Bu deneyimi, çocuğunuzun yeni okuma becerisini başkalarıyla paylaşma fırsatı olarak görün.

Hatasını yalnızca hata cümlelerin anlamını değiştiriyorsa ve ona kendisini kötü hissettirmeden düzeltin.

Eğer tamamını okumak onu yoruyorsa, bir sayfa siz, bir sayfa çocuğunuz okusun.

Yüksek sesle okumasını istemeden önce içinden okumasını isteyin.

*Okumayı henüz bilmiyorsa:

Kitap okurken, dümdüz bir sesle değil de kitabın konusuna uygun duyguları katarak ve elinizden geldiğince, kahramanların karakterlerine uygun seslendirmeler yaparak okumaya çalışın.

Canlandırarak okuma, hem okumayı sizin için hem çocuğunuz için tekdüzelikten kurtaracağı gibi, kitap okuma süresini eğlenceli bir beraberliğe dönüştürecektir.

Çocuklar böylece hem daha çok eğlenirler ve öykü/masal sonunu merak ederler, hem de ideal okumanın hissederek okumak olduğunu anlayıp, kendileri okumaya başladıklarında da aynısını yaparlar.

2. **Çocuğunuza kitap okumada örnek olun.** Sizi hem eğlenip iyi vakit geçirmek, hem bilgi ve kültür edinmek için okurken görsün. Böylece çocuğunuz okumanın önemli ve eğlendirici bir şey olduğunu sizden görecektir. Unutmayın, çocuklarınız üzerinde söylediklerinizden çok yaptıklarınız etkilidir.

3. **Günlük okumalarınıza çocuğunuzu da dahil edin.** Örneğin, yemek tariflerini, gazeteyi, dergileri, televizyon rehberini, yiyecek kutularını, lokantalardaki yemek listelerini, tabelaları beraber okuyun. Çevremizde bir sürü okunacak şey var, yeter ki fark edelim.

4. **Çocuğunuzla okuduğu kitap konusunda konuşun.** Kendi çocukluğunuzda severek okuduğunuz ya da şimdi okuduğunuz kitaplardan söz edin. Kitaplar arasındaki düşünce ve konu farklarını ortaya koyun. Herkesin farklı kitaplardan hoşlanabileceğini, ancak zaman zaman aynı konuda buluşulabileceğini sezinletin. Aynı çocuk kitaplarını okuyup, kitapla ilgili düşüncelerinizi birbirinizle paylaşın.

5. **Çocuğunuza okuması için güzel kitaplar verin.** İlgisini çeken konularda ve okuma seviyesine uygun kitapları kendisinin seçmesine yardımcı olun. Evde bulunan eski kitapları okumasına öncelik verip bu konuda yaptırımcı olmaya çalışmayın, onun kendi seçimlerini yapabilmesine fırsat tanıyın.

Çocuğunuza, onun okuma seviyesine uygun kitap seçerken/seçtirirken kullanabileceğiniz en geçerli yöntem, kitaptan bir sayfayı (ilk sayfa olmasın) okumasını istemektir. Eğer seçilen sayfada, bilmediği kelime sayısı beş ya da daha fazlaysa, o zaman kitabın zevkle okunabilmesi için doğru seviyede olmadığı anlaşılabilir.

6. **Eğer yaz için tatil planlarınız varsa, gideceğiniz bölge ya da gezeceğiniz yerler hakkında ister kütüphaneden ister seyahat acentelerinden ya da internetten bilgi toplayın ve bunları çocuğunuzla beraber okuyun.** Orada neler yapmaktan hoşlanacağını konuşun. Gideceğiniz ya da gezeceğiniz yerlerin haritasını duvara asarak rotanızı belirleyin. Bu yöntemi tatil dönüşü de kullanabilirsiniz.

7. **Beklemeniz gereken her durumda, çocuğunuzu oyalamak için yanınızda bir kitap torbası ya da bir aktivite için malzeme bulundurun.**

Beklemekle geçen zamanı kitapla buluşturarak değerli kılmak olası. Yanınıza kitap alın, çocuğunuza kitap verin; okuyun, okutun:

- * seyahatler sırasında bir şeyleri beklerken; örneğin, bir sonraki otobüsü, molanın bitmesini, otobüsün hareket etmesini...
- * yolculuk halindeyken trende ya da vapurda...
- * otelde iseniz, odanızın hazırlanmasını beklerken...
- * anneannenin-babaannenin yanında isek nefis böreklerin, dolmaların pişmesini beklerken,
- * sokakta yürürken geçen süre içinde, çevrenizdeki tabelalara bakarak, ya da aklınızdan sözcük uydurarak, sözcük sonundaki harfle biten yeni sözcükler türetme gibi sözel oyunlar ya da sözlü olarak isim/şehir/hayvan oyununu oynayabilirsiniz.

8. **Mümkün olduğunca, çocuğunuzun izlediği televizyon programlarını siz de izleyin.** Programda neler olup bittiğini konuşun ve eğer soruları varsa onları yanıtlayın. Sevdiği bir program varsa, o konuyla ilgili kitaplar, yazılar ve filmler bulun; onun araştırıp bulmasını yardımcı olun.

9. **Çocuğunuzun kendi kütüphane kartı olsun.** Kitaplara bakması ve hoşuna giden aktiviteleri izlemesi için sık sık kütüphaneye onu ya siz götürün ya da kendisinin gitmesine izin verin.

10.Yeni kelimeler öğrenmesine yardımcı olun. Her güne yeni bir kelime hedefi koyun. Karşılaştığı ve bilmediği kelimeler hakkında konuşun.

11.Çocuğunuz için bir dergiye abone olun. Ebe Sobe, NG for Kids, Tolga Abi, Donald Amca, Milliyet Çocuk, Bilim ve Çocuk gibi... El ve zeka becerilerini geliştiren yayınlar, çocuklar için iyi tercihlerdir.

Daha büyük yaşlarda ki çocuklar içinse Piwot, PCWorld, Atlas gibi dergiler uygun olacaktır. Pek çoğunu gazete bayilerinde bulabilirsiniz.

12.Çocuğunuzu sık sık kitapçıya götürerek/göndererek, kendi kitaplarını seçmesine izin verin. Bu, onu okuma konusunda cesaretlendirecek ve kendi ilgi alanlarının peşinden gitmesine sağlayacaktır.

13.Çocuğunuzun kendi kitapları, yap bozları ve eğitici oyunları, (Türkçe scrabble, rummikub, domino, lego) olsun. Bunları saklaması için evde ona ait bir dolap, bir kitaplık rafı, özel bir köşe verin.

14.Çocuğunuzla yeni yerler gezin ve yeni deneyimler kazanmasını sağlayın. Ne kadar çok deneyimi olursa, okuduklarıyla o kadar iyi bağlantı kurabilecektir. İşte size birkaç öğrenme gezisi önerileri; havaalanı, müze, evcil hayvan satan merkezler, havuz, kütüphane, kitapçı, panayırlar, tren istasyonları, hayvanat bahçeleri, seralar, yürüyüşler parkları...

15.Çocuğunuz yazabilsin diye, yanınızda, kağıt, kalem ve boya kalemleri bulundurun. Yaşadığı deneyimler, başından geçen ilginç olaylar hakkında günlük tutmasına yardımcı olun ve ona günlük tutması için özel defter armağan edin. Arkadaşlarına ve aile üyelerine mektup yazması, aklına gelen hikaye ve şiirlerini not etmesi için ona destek olun. Yazılı çalışmalar, okuma becerilerini de geliştirecektir.

16.Çocuğunuzla konuşun. Çevresinde olanları ona açıklayın. Onun söylediklerine kulak verin. Onun düşüncelerinin, sizin için ve hatta herkes için önemli olduğunu ona hissettirin.

17.Çocuğunuzun yaşadıklarıyla ilgili kitaplar bulun. Eğer balık tutmaya gidecekseniz ya da tekneyle açılacaksanız, bu konuyla ilgili bir kitabı onunla paylaşın. Bu onun yeni deneyimi konusunda daha fazla bilgi sahibi olmasını sağlayacak ve ilgisini pekiştirecektir.

18.Çocuğunuzun televizyon izleme süresine okuma ve beraber yapabileceğiniz diğer aktiviteler için bir sınır getirin. Ancak hiç bir zaman televizyonu, çocuğunuz kitap okudu diye bir ödül ya da okumadı diye bir ceza aracı olarak kullanmayın. Aynı kural bilgisayar oyunları, play-station ve game boy'lar için de geçerlidir.

19.Kitapçılara, kitap fuarlarına gittiğinizde, çocuğunuzun kitapları ellemesine, karıştırmasına izin verin. Kitaba dokunmanın, sayfalarını karıştırmanın, resimlerine bakmanın zevkini yaşasın. Rafların düzeni bozulabilir, çok önemli değil, önemli olan çocuğunuzun okuma zevkinin gelişmesidir.

20.Kitap okumaya pek sıcak bakmayan çocuklarınıza, seviyelerine göre, okuyup bitirecekleri her kitap için, çok sembolik olması koşuluyla belli bir miktar harçlık önerebilirsiniz. Eğer seçtiğiniz kitaplar da doğru kitaplarsa, bir süre sonra çocuğunuza yüklüce bir miktar ödemek durumunda kalabilirsiniz. Ancak şaşırmayın, çok geçmeden de kazandığı paraları tekrar kitaba yatırdığına tanık olabilirsiniz.

21.Çocuklarınız için uygun kitapları, Cumhuriyet Kitap Eki' nin Sihirli değnek bölümünden ve Radikal Kitap Eki'nden bulabilirsiniz.

Hazırlayan: “cocukyazını” grubu

İSTEKSİZ OKUYUCULAR

İki tür isteksiz okuyucu vardır;

- └ Kitap okuyanlar ama bundan zevk almayanlar...
- └ Kitap okumanın çok zor bir iş olduğunu düşünüp kitaplardan mümkün olduğunca uzak duranlar...

Her iki grup da kitap okumanın çok zor bir iş olduğuna inandığından, onlara, meraklarını uyandıracak heyecanlı öyküler, ya da kahkahalarla gülmelerini sağlayacak mizah öyküleri hatta ilgi alanlarına giren konularda yazılmış büyüleyici gerçek öyküler gibi okumaya değer kitaplar önermek bile her zaman işe yaramayabilir.

İsteksiz okuyucular, okuma seviyelerine ya da yaş gruplarına uygun kitap seçiminin yanı sıra içerik (konu) açısından da kendi yaş grubuna uygun kitap seçimi gibi ilave desteğe her zaman gereksinim duyarlar.

Özellikle, hikyedeki ana karakterlerin, kendi yaşlarında ya da daha büyük olması gerekir. Şimdiye dek bu tür kitapları bulmak oldukça zor oluyordu, ancak son zamanlarda yayınevleri bu talebin, kitap piyasasının gerçek bir açığı olduğunu fark ettiler. Bunun sonucu olarak da, her gün daha fazla yayınevi, okuyucunun ilgisini çeken, ancak okuma yaşının daha düşük tutulduğu kitaplar basıyorlar. Bu kitaplar, okura sanki kendi yaşının seviyesinde ya da daha yüksek seviyedeymiş gibi görünüyor, böylece okurda yüksek düzeyde merak uyandırıyor. Oysa, içeriğin okuma yaşı düşük tutuluyor. Bu zıtlık, özellikle kitabın dış yapısıyla sağlanabiliyor (kalın kâğıt kullanılarak az sayfayla kalın bir kitap görünümü elde etmek, resim sayısını azaltarak, ya da az sayıda siyah beyaz resim kullanılarak, içeriğin daha büyük yaşa seslendiği izleniminin verilmesi gibi özelliklerle oynanarak...)

İçeriği doğru bile olsa, kitabın genel görünüşünün bıraktığı olumsuz etki, zaten isteksiz olan okuyucuyu, en az, karşısına çıkan bebeksi ve sıkıcı kitaplar kadar çabuk okumaktan uzaklaştırabilir. İyi bir kapak, kitap için hayati önem taşır. İyi bir kitap kapağı, hedef kitlenin dikkatini çekmeli ve içeriğinin okumaya geçecek kadar komik, eğlenceli, heyecanlı, çekici olduğunu ona hissettirmelidir. İdeal bir kitap kapağı, ne bir okuma ödevi gibi görünmeli, ne de kitabın çok kolay okunacak bir kitap olduğu izlenimini vermelidir.

Çocuğunuza kitap alırken ya da önerirken dikkat etmeniz gereken bir başka konu da kitabın yazı karakteridir. Küçük yazı karakterleri ile ve sıkışık satırlarla yazılmış bir kitap hem çocuğun gözünü korkutur hem de gerçekten zor okunur. Büyük puntolarla ve aralıklı satırlarla yazılmış bir kitap hem gözü yormaz hem okuması kolaydır ancak bu tür kitaplar da her zaman çok doğru seçim olmayabilir. Eğer metin çok uzunsa, bu kez de kitabın bebek işi diye nitelenerek reddedilmesi riski vardır.

Yine de çocuk kitaplarında özellikle “tırnaklı” tür karakterlerden kaçınılması, kolay okumayı destekleyecektir.

Kısa paragraflar ve bölüm başlıkları, uzun ve kesintisiz metinlere oranla daha az ürkütücüdür; bu da isteksiz okuyucuların küçük el kitaplarını daha çok tercih etmelerinin başlıca sebeplerindendir. Kitaplardaki resimler, ek bilgiler (dipnotlar) ya da konuşma balonları, metni kolay okunan küçük parçalara bölerler. Bu açıdan bakıldığında, görsel ipuçları veren çizgi romanlar, gençler arasında rağbet gören bir tür olarak, bu tür isteksiz okuyucular tarafından tercih edilmektedir.

Yenilgiyi kabul etmiş gibi görünseniz de, son çare olarak, teybe kaydedilmiş kitaplar, okumanın çok zor bir iş olduğuna inanan çocukların kitaplardan zevk almalarını sağlayacak ideal bir yöntemdir.

Yukarıda sayılanlar ya da sizin de aklınıza gelecek çeşitli farklı yöntemler, çocuğun sadece okul kitaplarıyla başa çıkmasında değil, arkadaşlarıyla okudukları kitaplar hakkında yapılan sohbetlere katılmasını da sağlayarak, özgüvenini kazanmasında büyük katkıda bulunacaktır.

İyi Tatiller!
İyi Okumalar!

Hazırlayan: “cocukyazını” grubu